

Formulář hodnocení bakalářské práce

Název práce: *Kompenzační povaha nevědomí, dopad absence duchovního rozměru na jednotlivce a společnost podle díla C. G. Junga*

Autor práce: Kateřina Kůtková

Posuzuje: Mgr. Lucie Valentinová, Ph.D.

(Označte tučně)

Vedoucí	Oponent
---------	---------

Úvod

Práce Kateřiny Kůtkové *Kompenzační povaha nevědomí, dopad absence duchovního rozměru na jednotlivce a společnost podle díla C. G. Junga* prozrazuje upřímný a poctivý zájem autorky o Jungovo dílo a myšlení. Představuje čtenáři Jungovo přesvědčení, že potlačení duchovního rozměru lidské „psyché“ a jejího instinktivního sklonu k náboženství, které nastalo v důsledku sekularizačních procesů, přispívá k pocitu vykořenění a na úrovni kolektivního nevědomí uvolňuje prostor surogátnímu sekulárnímu náboženství totalitních režimů, jehož hluboce iracionální povahu Jung popisuje za pomoci mytického jazyka. Práce však vykazuje rovněž řadu formálních nedostatků, zejména s ohledem na nedostatečně podrobnou práci s primárními zdroji, nepostačující počet titulů sekundární literatury a chybějící kritický odstup od zkoumaného materiálu. Pokud se bude chtít autorka tomuto tématu věnovat i nadále, v těchto ohledech musí své bádání posílit.

1. Formální a jazyková stránka: Celkem 45 b

I. Formální práce se zdroji¹: Celkem 15 b

a) Kvalita odkazování: Formální správnost a konzistence poznámkového aparátu, správnost a vhodnost umístění odkazů v hlavním textu.

Max bodů: 10	Přiděleno bodů: 5
--------------	-------------------

b) Formální správnost seznamu pramenů a literatury, jeho konzistence s literaturou v práci citovanou (nic nechybí ani nepřebývá).

Max bodů: 5	Přiděleno bodů: 3
-------------	-------------------

¹ Je-li hodnocení této sekce 0 bodů (typicky, když práce vykazuje zřejmé rysy plagiátorství), hodnotí se celá práce jako nevyhovující).

Slovní zdůvodnění

Poznámkový aparát je nedostatečný, jak s ohledem na množství použitých zdrojů a jejich vytěžení (viz dále oddíl posudku 2.I), tak s ohledem na formální úpravu. Autorka nezkracuje bibliografický odkaz ve druhém a dalším výskytu v poznámce; interpunkce odkazů je nekonzistentní, stránkování je uváděno nepřesně a často pouze s počáteční stranou (viz např. pozn. 13); bibliografický odkaz není ukončen; chybí bibliografické údaje u online zdrojů (viz např. pozn. 19); odkazování na sebrané spisy je místy nešikovné (s. 26–27). Řadu formálních nedostatků vykazuje rovněž bibliografie práce. U primárních textů nejsou až na jednu výjimku uvedeni překladatelé; pro práci klíčový esej Wotan uvádí autorka v nedohledatelném tvaru „C. G. JUNG. esej Wotan. Curych, 1946“. V sekundární literatuře chybí bibliografické údaje u online zdrojů, další tituly vykazují nepřesnosti v přebírání údajů. Seznam pramenů je konzistentní s poznámkovým aparátem.

II. Jazyková a kompoziční stránka práce: Celkem 20 b

a) Dodržení náležitostí akademického jazyka; stylistická stránka práce; vhodnost a výstižnost používaných formulací: 10 b

Max. bodů: 10

Přiděleno bodů: **4**

b) Kompoziční stránka: Soudržnost, plynulost a sledovatelnost textu na úrovni vět, odstavců i větších celků².

Max. bodů: 10

Přiděleno bodů: **9**

Slovní zdůvodnění

Práce je psána poměrně kultivovaným akademickým jazykem, nicméně autorka často sklouzává k velmi obecným formulacím. Nedefinuje dostatečně používané termíny: některé jsou vymezeny ilustrativní citací (např. archetyp, s. 22), jiné jsou sice upřesněny, ale zcela chybí odkaz do primárního textu (například u „bytostného Já“, s. 21); některé stěžejní pojmy pak postrádají jakékoli vymezení (například „psyché“). Tento nedostatek souvisí s již uváděnou slabinou práce, kterou je nedostatečná práce se zdroji. Pokud by se autorka těsněji držela zpracovávané primární literatury a dokázala najít oporu v literatuře sekundární, výsledkem by přirozeně byla větší formulační přesnost a podrobnost. Kompoziční stránka práce je propracovaná a text je sledovatelný dobře, byť by mu byl ku prospěchu úvod, který by čtenáře seznámil s tím, jak bude výklad postupovat (proč práce obsahuje kapitulu 5 o sekularizaci se tak například dozvídáme až v kapitole 6).

² Toto hodnocení se může promítnout i do dalších hodnotících kritérií, zejména 2.I.b (Obsahová konzistence práce).

III. Formální úprava: Celkem 10 b

a) Větná skladba a gramatika (vč. Diakritiky a interpunkce).

Max. bodů: 5	Přiděleno bodů: 4
--------------	-------------------

b) Úprava (členění textu na odstavce, konzistence jednotlivých úrovní nadpisů, zarovnání textu, kvalita a přehlednost tabulek, grafů a dalších příloh, vyskytují-li se): 5 b

Max bodů: 5	Přiděleno bodů: 5
-------------	-------------------

Slovní zdůvodnění

Práce sice místy obsahuje překlady, syntaktické neobratnosti a příležitostně i jazykové poklesky (svůj/jeho, Freudovský/Jungovský/Darwinovský, dvojité uvozovky systematicky vkládané do dvojitých uvozovek), to je ale dáno, jak předpokládám, spíše mnohonásobným čtením, úpravami a nedostatečným časovým odstupem při zpracování finální verze práce. Formální úprava práce je velmi vstřícná.

2. Odborná obsahová stránka: Celkem 55 b

I. Obsahová kvalita použitých zdrojů: Celkem 15 b

a) Relevance a úplnost zdrojů³.

Max. bodů: 10	Přiděleno bodů: 5
---------------	-------------------

b) Přesnost doslovných citací a výstižnost parafrází.

Max. bodů: 5	Přiděleno bodů: 2
--------------	-------------------

Slovní zdůvodnění

Nedostatečné množství sekundárních zdrojů a příliš volná práce s primárními prameny je skutečnou slabinou práce. Primární prameny je třeba sledovat mnohem těsněji a intenzivněji na ně odkazovat. Ilustrativní citace, které autorka v textu uvádí nejsou dostatečné, nekonfrontuje je s jinými místy Jungových spisů, nekomentuje za pomoci sekundární literatury, neuvádí vlastní kritická stanoviska, která by vyjadřovala badatelský odstup.

³ Toto hodnocení se může promítnout i do dalších hodnotících kritérií, zejména 2.II.a (Odborná orientace v tématu).

Uváděné citace jsou sice přesné, mimo ně se však spíše než o parafráze jedná o volná shrnutí, která odkazy neobsahují vůbec. Tato slabina je mimořádně patrná v úvodu práce (Kapitola 1), kde autorka představuje Freudovo a Jungovo myšlení, aniž by uvedla, z čeho čerpá a alespoň nastínila mohutnou diskuzi, kterou oba badatelé vyvolali. Na s. 12 sice zmiňuje, že Jung není současnou akademickou obcí přijímán, neuvádí však žádný konkrétní odkaz. Sekundární literatura, kterou autorka uvádí (přímo k Jungovi pouze 2 tituly, R. Rensma a H. Schaer), jí slouží pouze k rozvedení Jungových pozic, nikoli k jejich kritickému zhodnocení. V této perspektivě se pak autorka dopouští výroků, které již v akademické práci nejsou přijatelné, například, že se Jung ve své terapeutické praxi denně setkával se „stínem“ svých pacientů, který většina jeho německých pacientů sdílela (s. 27).

Oceňuji však, že autorka své sympatie k Jungovu myšlení explicitně přiznává (viz s. 11) a nepochybuji, že je s Jungovým dílem podrobně seznámena a věnovala mu pečlivou pozornost, byť to nedokázala do práce zcela promítnout.

II. Naplnění zadání a cílů práce: Celkem 20 b

a) Naplnění zadání práce (sledování vytyčeného tématu, správné rozložení tématu do konkrétních výzkumných cílů a otázek).

Max. bodů: 10

Přiděleno bodů: **10**

b) Obsahová konzistence práce (Logická vazba mezi úvodem a závěrem, obsahová vazba mezi kapitolami a dílčími kroky argumentace, validita argumentačních postupů).

Max. bodů: 10

Přiděleno bodů: **8**

Slovní zdůvodnění

Nakolik dokážu posoudit, zadání práce bylo naplněno. Práce je obsahově a argumentačně konzistentní. Tvoří přehledný oblouk od obecného uvedení do Jungova myšlení, po zaostření na pojem nevědomí a specificky kolektivní nevědomí, pojem stínu, kolektivního stínu a archetypálního stínu, pokračuje výkladem procesu sekularizace a následně shrnuje Jungovu tezi, že potlačení duchovního rozměru zhoršuje psychické zdraví jednotlivce, činí společnost snáze ovlivnitelnou a uvolňuje prostor totalitním režimům jako jakési formě kompenzujícího sekulárního náboženství – vystupujícího kolektivního stínu, který Jung v případě německého nacismu popisuje jako posedlost Wotanem, bohem zuřivosti. Jediným nadbytečným úkrokem v argumentaci mi připadá být zařazení drobné kapitolky o působnosti sakrálního prostoru (6.2). Bylo by však vhodné s uvedenou strukturou seznámit čtenáře již v úvodu práce (viz oddíl II posudku).

I do tohoto aspektu práce se však přirozeně částečně promítá absence sekundární literatury. Není například přijatelné podírat Jungovy interpretace podobně universalistickými předpoklady Josepha Campbella (s. 23), který byl Jungem silně inspirován, aniž by byl uveden jakýkoli odkaz na pozdější kritiku obou autorů.

II. Výzkumná úroveň práce: Celkem 20 b

a) Odborná orientace v tématu (Prokázaná hloubka znalostí a přehledu ve zkoumaném tématu po stránce faktografie i chápání souvislostí).

Max. bodů: 15

Přiděleno bodů: **10**

b) Formulace vlastních závěrů (schopnost předložit relevantní závěry nad rámec kompilace tvrzení převzatých z literatury⁴).

Max. bodů: 5

Přiděleno bodů: **5**

Slovní zdůvodnění

Autorka se vytčenému tématu své práce věnovala poctivě a systematicky. Téma neřadí nesouvisejícími postřehy a odbočkami, Jungovu pozici dokáže sledovat a reprodukovat, byť již ne kriticky zhodnotit. Oceňuji rovněž, že práce obsahuje poctivý závěr, kde autorka představenou argumentaci podrobně shrnuje.

Zvláštní kategorie, za níž lze získat doplňující body nad rámec základní škály:

Přínos a perspektivnost práce: max. 10 b

Práce formuluje originální vědecké závěry, které se od bakalářské práce běžně neočekávají, a které jsou využitelné v dalším bádání.

Max. bodů: 10

Přiděleno bodů:

Slovní zdůvodnění

⁴ Nevyžadují se nutně originální závěry, které ještě nikdy nikdo nepředložil. Předmětem hodnocení je schopnost samostatné analýzy a syntézy načerpaných znalostí.

Otázky k obhajobě:

Ráda bych autorku požádala, aby u obhajoby představila alespoň jeden konkrétní kritický přístup k Jungovu dílu a uvedla, v čem s touto kritikou nesouhlasí (případně souhlasí) a proč.

Bodová škála:

Výslednou navrženou známku zvýrazněte tučně.

A 100–95

B 94–82

C 81–67

D 66–56

E 55–50

F 49-0

Datum 31. 7. 2024

Podpis hodnotitele